

АДАПТАЦІЯ ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО ЗАКОНОДАВСТВА ЄС: СУЧАСНИЙ СТАН, ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ

Стаття присвячена дослідженню сучасного стану процесу адаптації законодавства України до законодавства ЄС як одного з пріоритетних напрямків розвитку правової системи України. У статті проведено аналіз законодавчого регулювання процесу адаптації законодавства України до законодавства ЄС, визначено основні проблеми низької ефективності адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Автором запропоновано шляхи підвищення ефективності процесу адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Ключові слова: адаптація, *acquis communautaire*, законодавство, Європейський Союз, Угода про асоціацію.

**Кравченко
Михайло
Георгійович,**

*к. ю. н., старший
науковий
співробітник
юридичного
факультету
Київського
національного
університету
ім. Тараса Шевченка*

Сьогодні Україна переживає новий етап свого історичного розвитку. Це насамперед обумовлено тим, що українське суспільство та держава готові не тільки декларативно підтвердити своє бажання належати до числа європейських країн, але й роблять реальні кроки, які спрямовані на реальне, а не формальне входження України до Європейського Співтовариства (далі — ЄС).

Безперечно, членство в ЄС не може бути автоматичним, а потребує здійснення конкретних кроків для того, щоб Україна стала повноцінним членом європейської спільноти. При цьому такі кроки мають бути спрямованими, у першу чергу, на реальне приведення багатьох сфер життєдіяльності українського суспільства та держави до європейських стандартів. Одним із напрямків наближення України до ЄС є адаптація її національного законодавства до законодавства ЄС.

Адаптація законодавства України до законодавства ЄС є предметом багатьох фундаментальних наукових досліджень. Так, природу адаптації законодавства України до законодавства ЄС, а також різні аспекти такої адаптації досліджували такі вчені, як: Б. В. Бабін, С. В. Грищак, О. Л. Євглевська, І. В. Кременовська, О. М. Ковальчук, Т. О. Коломієць, Н. Ю. Задирака, Н. М. Мужикова, Р. С. Мельник, К. М. Рудой, Ю. С. Шем-

шученко, І. В. Яковюк та ін. Разом із тим, дослідження адаптації законодавства України до законодавства ЄС в цілому та окремих її напрямків не втратило своєї актуальності сьогодні та потребує подальших ґрунтовних наукових досліджень.

Варто звернути увагу на те, що адаптація законодавства України до законодавства ЄС тривалий час здійснюється на території України. Так, прийнято низку нормативно-правових актів, які регламентують основи здійснення адаптації законодавства України до законодавства ЄС. На сьогодні до таких нормативно-правових актів можна віднести: Закон України «Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 21 листопада 2002 р., Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р. [1, 2]. На важливість адаптації законодавства України до законодавства ЄС окремо наголошено в ключовому документі, який сьогодні регламентує взаємовідносини України та ЄС, а зокрема в Угоді про асоціацію між Україною та Європейським Союзом від 16 вересня 2014 р. Так, зокрема, у цьому документі зазначається те, що Україна зобов'язується забезпечувати поступову адаптацію законодавства України до *acquis* ЄС відповідно до напрямів, визначених у вказаній Угоді, та забезпечувати ефективне її виконання [3]. Окремий інтерес у контексті нормативного регулювання процесу адаптації законодавства

України до законодавства ЄС також становить Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 16 березня 2005 р. «Про затвердження Методики визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм» [4].

У науковій літературі склалося декілька підходів до розуміння адаптації законодавства. Так, у Великому юридичному енциклопедичному словнику за загальною редакцією Ю. С. Шемшученка, адаптація законодавства розглядається як форма правової гармонізації, сутність якої полягає в узгодженні та пристосуванні нормативно-правових актів національного законодавства до міжнародних, європейських або внутрішньодержавних правових стандартів [5, с. 15–16]. На думку окремих спеціалістів, поняття «адаптація» охоплює не тільки проведення гармонізації та уніфікації законодавства України із законодавством ЄС, але й здійснення всього комплексу заходів, необхідних для приведення законодавства України у відповідність до вимог нормативно-правових актів ЄС [6, с. 57]. Ми приєднуємося до наукової позиції Т.О. Коломієць, яка пропонує розглядати адаптацію законодавства як складову частину процесу гармонізації вітчизняного законодавства України та відповідних міжнародних зразків нормотворення та правозастосування, поетапний процес приведення національного законодавства у відповідність до міжнародних стандартів [7, с. 27].

Основними ознаками адаптації законодавства є наступні: 1) виступає формою гармонізації законодавства;

2) полягає в пристосуванні вітчизняного законодавства до відповідних міжнародних стандартів правотворення та правозастосування; 3) метою процесу адаптації є зближення вітчизняного законодавства з відповідними зразками міжнародного нормативного масиву, у тому числі *acquis communautaire*; 4) характеризується певною етапністю здійснення; 5) є пріоритетним напрямом правової реформи в Україні [7, с. 14].

Разом із тим, пріоритетне значення, з позиції практики, має саме нормативне визначення поняття адаптації законодавства, яке нормативно закріплене в Законі України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р. та в Наказі Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 16 березня 2005 року «Про затвердження Методики визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм» [2, 4]. У цих нормативно-правових актах адаптація законодавства розглядається як процес приведення законів України та інших нормативно-правових актів у відповідність із *acquis communautaire*. При цьому, поряд із терміном «адаптація законодавства» використовується в душках термін «зближення». Безперечно, слухним у цьому контексті є питання про ступінь такого зближення. З урахуванням самої логіки процесу адаптації законодавства мова йде про певний ступінь подібності або однаковості законодавства України та законодавства ЄС. Разом із тим, які критерії такої подібності?

Чи можна зводити адаптацію законодавства до формального запозичення іноземних термінів без врахування їхнього змістового наповнення? Чи можна вважати адаптацію законодавства ефективною без реального впровадження європейських принципів та ідей у функціонування відповідних сфер життєдіяльності українського суспільства і держави? Справедливо зазначає у своєму науковому дослідженні І. В. Яковюк «...попри велику джерельну базу з євроінтеграційного напрямку, нормативно-правові акти України у сфері адаптації містять численні суперечливі або застарілі положення...» [8, с. 10]. Крім того, зазначається те, що значна кількість таких нормативно-правових актів прийнята з порушенням правил законодавчої техніки (однаковим термінам надається неоднакове значення, різні поняття вживаються як синоніми) [8, с. 11]. Очевидно, що така адаптація створює нові проблеми поряд з існуючими.

На наш погляд, адаптація законодавства України до законодавства ЄС має бути виваженою та обгрунтованою. До уваги має братися не лише бажане, а й дійсне, а зокрема реальність життя українського суспільства та держави, реальний стан розвитку економіки України, соціальної сфери та інші показники. Має ставитись акцент не на бажанні догодити європейським партнерам, а на реалізацію тих завдань, які стоять перед Україною як демократичною, соціальною та правовою державою. Зокрема, мова йде про реальне визнання людини її життя та здоров'я, честі та гідності, недоторканості та безпеки найвищою

соціальною цінністю; про те, щоб права і свободи людини та їх гарантія визначали зміст і спрямованість діяльності держави.

Безперечно, адаптація законодавства України до законодавства ЄС є стратегічним кроком України, спрямованим на повноцінне та ефективне функціонування України в європейському співтоваристві. У випадку, якщо Україна не буде відповідати цим стандартам і вимогам, вона не зможе повноцінно функціонувати в європейській спільноті, не зможе повною мірою реалізовувати власні інтереси. Разом із тим, така адаптація не має бути самоціллю, дестабілізуючим чинником у функціонуванні української держави та суспільства.

На наш погляд, адаптацію законодавства України до законодавства ЄС варто розглядати як поступовий, багатоаспектний процес. Безперечно, такий процес не може бути хаотичним або безсистемним. Він має бути системним, виваженим та послідовним. Саме тому в Розділі 5 Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р. визначено шістнадцять пріоритетних сфер, у яких у першу чергу має здійснюватися адаптація законодавства України до законодавства ЄС. Зокрема, мова йде про: митне право; законодавство про компанії; банківське право; бухгалтерський облік компаній; податки, включаючи непрямі; інтелектуальну власність; охорону праці; фінансові послуги (у тому числі послуги в системі накопичувального пенсійного

забезпечення); правила конкуренції; державні закупівлі; охорону здоров'я та життя людей, тварин і рослин; довкілля; захист прав споживачів; технічні правила та стандарти; енергетику, включаючи ядерну; транспорт [2].

Незважаючи на певні позитивні моменти, які полягають у наявності як самої Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства ЄС, затвердженої на рівні Закону України, визначення пріоритетних сфер такої адаптації, а також функціонування спеціальних державних інституцій, а зокрема: Комітету Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції та Урядового офісу з питань європейської інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України, які безпосередньо займаються питаннями щодо адаптації законодавства України до законодавства ЄС, необхідно звернути увагу також на певні проблемні аспекти адаптації законодавства України до законодавства ЄС, які призводять до зменшення її ефективності. На наш погляд, проблеми, які знижують ефективність процесу адаптації законодавства України до законодавства ЄС, є комплексними та включають як виключно юридичні проблеми, так і ті, які лежать поза межами юриспруденції. Ми б хотіли зупинитися на наступних проблемах. По-перше, це ідеологічні та світоглядні проблеми, а також ті, які не є власне юридичними за своєю природою, наприклад, політичні. Безперечно, роки перебування України в складі СРСР та тривалий пострадянський перехідний період функціонування української держави зумовили об'єктивне

відставання України в розвитку багатьох ключових сфер життєдіяльності українського суспільства й держави, а зокрема: економічної, соціальної, політичної, екологічної тощо, а також призвели до суттєвих трансформацій у свідомості самих українців. За радянської доби викоринювалась ініціативність, яка йшла в розріз із офіційною ідеологією та позицією комуністичної партії, свобода слова і думки, свобода підприємницької діяльності, досить вузько реалізовувалася на практиці ідея приватної власності. Усі західноєвропейські ідеї та цінності позиціонувались як хибні та шкідливі. Це не могло не відкласти відбиток на свідомості українців. Саме тому завдання полягає не тільки в узгодженні та приведенні у відповідність норм законодавства України з нормами законодавства ЄС, а й у розробці дієвих механізмів адаптації цих та інших сфер життєдіяльності українського суспільства та держави до реалій функціонування аналогічних сфер у ЄС, запозичення позитивного європейського досвіду, нових ідей, підходів, європейських принципів та стандартів функціонування відповідних сфер. Ми переконані в тому, що адаптація законодавства України до законодавства ЄС не може бути ефективною без свідомого бажання українців належати до європейської спільноти, ефективно функціонувати в межах ЄС.

Крім того, до факторів, які негативно впливали на адаптацію національного законодавства до законодавства ЄС, можна віднести тривалу невизначеність зовнішньополітичного

курсу України, відсутність реальних кроків щодо адаптації законодавства України до законодавства ЄС зі сторони офіційної влади в Україні та ін.

По-друге, існує проблема об'єктивної застарілості, неповноти визначення пріоритетних сфер адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Варто звернути увагу на те, що на сьогодні важко однозначно визначити, чи є актуальними ті шістнадцять пріоритетних сфер адаптації законодавства України до законодавства ЄС, які визначені в Законі України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р., оскільки з моменту прийняття цього Закону пройшло вже майже 12 років. Важливим також є те, що перелік пріоритетних сфер адаптації законодавства України до законодавства ЄС конкретизований та дещо розширений Угодою про асоціацію між Україною та Європейським Союзом від 16 вересня 2014 р. Разом із тим, у цій Угоді акцентується увага не на всіх сферах, які визначені в Законі України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу», а лише на окремих, а зокрема: сфері державних закупівель, фінансових послуг, інтелектуальної власності тощо. Крім того, новою сферою адаптації законодавства України до законодавства ЄС згідно із цією Угодою є, наприклад, сфера поштових та кур'єрських послуг [3]. На наш погляд, адаптація законодавства України до законодавства ЄС може відбутися і

в інших сферах, а зокрема це сфера житлово-комунального господарства, національної безпеки, соціального забезпечення тощо. Разом із тим, такі сфери адаптації законодавства України до законодавства ЄС варто закріпити законодавчо, оскільки вони визначають нормативно визначені та закріплені межі адаптації законодавства України до законодавства ЄС та межі повноважень державних інституцій, які займаються питанням адаптації законодавства України до законодавства ЄС, а зокрема щодо експертизи нормативно-правових актів з позиції відповідності їх приписам законодавства ЄС.

По-третє, відсутня чітка методика оцінки нормативно-правових актів з позиції врахування при їх створенні вимог законодавства ЄС. Ми переконані в тому, що процес адаптації законодавства України до законодавства ЄС є комплексним та системним та передбачає реалізацію ідеї адаптації національного законодавства до законодавства ЄС у багатьох сферах законодавства України. На сьогодні такі сфери, як ми зазначили, визначені в Законі України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р. та Угоді про асоціацію між Україною та Європейським Союзом від 16 вересня 2014 р. При цьому варто брати до уваги те, що адаптація національного законодавства до законодавства ЄС об'єктивно не може бути фрагментарною, хаотичною, стосуватися лише певних нормативно-правових актів, а має

повністю охоплювати відповідні сфери законодавства України. Разом із тим, на сьогодні важко визначити те, яким чином визначається відповідність проектів нормативно-правових актів, у тому числі й законопроектів, законодавству ЄС. На сьогодні не створено офіційної, чітко визначеної методики оцінки законопроектів та проектів підзаконних нормативно-правових актів з позиції врахування при їх створенні вимог законодавства ЄС. Однак Комітет Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції аналізує законопроекти, які винесені на розгляд Верховної Ради України та дає експертні висновки щодо відповідності законопроекту законодавству ЄС. Разом із тим, яким чином здійснюється ця експертиза і на підставі яких критеріїв однозначно сказати важко. Очевидно те, що методику оцінки нормативно-правових актів з позиції врахування при їх створенні вимог законодавства ЄС потрібно створити, інакше важко визначити те, наскільки реально відбувається адаптація норм національного законодавства України до законодавства ЄС під час законотворчої та нормотворчої роботи, які критерії використовуються при цьому.

По-четверте, однією з основних проблем адаптації законодавства України до законодавства ЄС є її безсистемний характер. На сьогодні адаптація законодавства України до законодавства ЄС певною мірою вже здійснена. Разом із тим, чітко визначити те, які сфери законодавства України і якою мірою є адаптованими до законодавства ЄС,

надзвичайно важко. Навіть з урахуванням аналізу переліку пріоритетних сфер адаптації, визначених у Розділі 5 Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р., важко визначити те, які із зазначених сфер і наскільки є адаптованими до законодавства ЄС. Так, наприклад, адаптації законодавства України до законодавства ЄС у такій пріоритетній сфері, як технічні правила і стандарти, майже відсутня. Таким чином, об'єктивно необхідно провести ревізію вже зробленої роботи з адаптації національного законодавства до законодавства ЄС та визначити реальний стан адаптації законодавства України до законодавства ЄС. На сьогодні в Україні така ревізія здійснюється переважно на рівні окремих наукових досліджень та окремих державних і приватних проєктів, які не ставлять перед собою завдання про комплексний аналіз усіх сфер адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

По-п'яте, існує проблема ефективності моніторингу адаптації законодавства України до законодавства ЄС. Як національне законодавство України, так і законодавство ЄС є динамічним явищем, яке постійно змінюється, доповнюється та уточнюється з урахуванням потреб суспільства та інтересів як країн-членів ЄС, так і України. Безперечно, адаптація законодавства України до законодавства ЄС є довгостроковим вектором розвитку системи національного законодавства України, метою якого є

досягнення відповідності правової системи України *acquis communautaire* з урахуванням критеріїв, що висуваються ЄС до держав, які мають намір вступити до нього. У кінцевому підсумку адаптація законодавства України до законодавства ЄС має привести до досягнення Україною відповідності третьому Копенгагенському та Мадридському критеріям набуття членства в ЄС. Саме тому має проводитися постійний моніторинг законодавства України з метою виявлення тих нормативно-правових актів, які необхідно адаптувати до законодавства ЄС, а також тих нормативно-правових актів, які хоча і створені з урахуванням вимог європейського законодавства, але з тих або інших причин не реалізовані та не є ефективними і потребують подальшого доопрацювання.

В Україні моніторинг законодавства з позиції його відповідності законодавству ЄС, у межах наданих повноважень, здійснює Комітет Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції та Урядовий офіс з питань європейської інтеграції Секретаріату Кабінету Міністрів України. Варто зазначити те, що ці інституції мають різні механізми моніторингу законодавства з позиції відповідності його законодавству ЄС. Так, Комітет Верховної Ради України з питань Європейської інтеграції фактично аналізує законопроекти, які винесені на розгляд Верховної Ради України та дає експертні висновки щодо відповідності законопроекту законодавству ЄС.

Що ж стосується Урядового офісу з питань європейської інтеграції

Секретаріату Кабінету Міністрів України, то механізм моніторингу законодавства України з позиції відповідності законодавству ЄС у цієї інституції є значно досконалішим. Це насамперед пов'язане з тим, що Урядовий офіс з питань європейської інтеграції не тільки аналізує та здійснює експертизу проектів законодавчих та інших нормативно-правових актів, але й може виносити пропозиції, зокрема щодо підвищення ефективності здійснення заходів з адаптації законодавства України до права ЄС та ін.

При цьому, на наш погляд, ставити акцент при здійсненні моніторингу адаптації законодавства України до законодавства ЄС виключно на законотворчому та нормотворчому процесі не варто. Це пов'язано з тим, що має відслідковуватися не лише законопроекти чи проекти інших нормативно-правових актів з позиції їх відповідності законодавству ЄС, але й практика реалізації чинного законодавства України. Мають віднаходитися неефективні норми, які не досягають тих цілей, заради яких вони створювалися. Інакше користь від адаптації законодавства України до законодавства ЄС відсутня. Таким чином, об'єктом моніторингу має бути не лише проекти майбутніх законів та інших нормативно-правових актів, але й практика реалізації вже адаптованих законів та інших нормативно-правових актів.

Отже, у результаті проведеного дослідження можна зробити наступні висновки:

1. Одним із важливих напрямків наближення України до ЄС є

адаптація її національного законодавства до законодавства ЄС. Адаптація законодавства України до законодавства ЄС тривалий час реалізується в Україні та має певні результати. Однак на сьогодні таку адаптацію законодавства складно назвати ефективною.

2. Причини неефективності адаптації законодавства України до законодавства ЄС, на наш погляд, є наступними: ідеологічні, світоглядні та інші причини, які лежать поза межами права; проблема об'єктивної застарілості, неповноти визначення пріоритетних сфер адаптації законодавства України до законодавства ЄС; відсутність чіткої методики оцінки нормативно-правових актів з позиції врахування при їх створенні вимог законодавства ЄС; безсистемний характер адаптації законодавства України до законодавства ЄС; проблема ефективності моніторингу адаптації законодавства України до законодавства ЄС та ін.

3. Підвищення ефективності адаптації законодавства України до законодавства ЄС, на наш погляд, передбачає: свідоме бажання українців належати до європейської спільноти та реальні кроки в цьому напрямку, які мають полягати в запозиченні позитивного європейського досвіду, нових ідей, підходів, європейських принципів та стандартів функціонування окремих сфер життєдіяльності українського суспільства та держави; чітке визначення актуальних на сьогодні пріоритетних сфер адаптації законодавства України до законодавства ЄС з урахуванням потреб та інтересів українського суспільства

та держави, а також закріплення їх на законодавчому рівні шляхом внесення доповнень до Закону України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» від 18 березня 2004 р.; створення офіційної, чітко визначеної методики оцінки законопроектів та проектів підзаконних нормативно-правових актів із позиції врахування при їх створенні вимог законодавства ЄС; ревізія вже зробленої роботи з адаптації національного законодавства до законодавства ЄС та визначення реального стану адаптації законодавства України до законодавства ЄС; запровадження системи постійного моніторингу не лише проектів майбутніх законів та інших нормативно-правових актів, але й практики реалізації вже адаптованих законів та інших нормативно-правових актів, з позиції реалізації на практиці тих ідей та принципів, які закладалася в них внаслідок адаптації законодавства України до законодавства ЄС.

Список використаних джерел:

1. Про Концепцію Загальнодержавної програми адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу : Закон України від 21 листопада 2002 року. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T020228.html.
2. Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу. Закон України від 18 березня 2004 року // Відомості Верховної Ради України. — 2004. — № 29. — Ст. 367.
3. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони. Закон України від 16 вересня 2014 року // Офіційний вісник України. — від 26.09.2014. — № 75.
4. Про затвердження Методики визначення критеріїв євроінтеграційної складової державних цільових програм : Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 16 березня 2005 року № 62 // Офіційний вісник України. — 2005. — № 17. — Ст. 926.
5. Великий енциклопедичний юридичний словник / За редакцією акад. НАН України Ю. С. Шемшученка. — К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2007. — 992 с.
6. Яценко К. Місце гармонізації в процесі адаптації законодавства України до законодавства Європейських Співтовариств / К. Яценко // Український часопис міжнародного права. — 2003. — № 1. — С. 55–61.
7. Адаптація інформаційного законодавства України до вимог ЄС як складова сучасного вітчизняного правотворчого процесу: монографія / Т. О. Коломоєць, С. В. Гришак; М-во освіти і науки України, Запор. нац. ун-т, Нац. гірн. ун-т. — Д. : НГУ, 2013. — 164 с.
8. Яковюк І. В. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу : проблеми теорії і практики. [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://dSPACE.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/2191/1/YAKOVIUK.pdf>.
9. Про Урядовий офіс з питань європейської інтеграції. Постанова Кабінету Міністрів України від 13 серпня 2014 року № 346 // Урядовий кур'єр. — від 21.08.2014. — № 152.

Кравченко М. Г. Адаптация законодательства Украины к законодательству ЕС: современное состояние, проблемы и перспективы

Статья посвящена исследованию нынешнего состояния процесса адаптации законодательства Украины к законодательству ЕС как одного из приоритетных направлений развития правовой системы Украины. В статье проведен анализ законодательного регулирования процесса адаптации законодательства Украины к законодательству ЕС, определены основные проблемы низкой эффективности адаптации законодательства Украины к законодательству ЕС. Автором предложены пути повышения эффективности процесса адаптации законодательства Украины к законодательству ЕС.

Ключевые слова: адаптация, *acquis communautaire*, законодательство, Европейский Союз, Соглашение об ассоциации.

Kravchenko M. G. Adapting Ukraine's legislation to EU: current State, problems and prospects

The article investigates the current state of the process of adaptation of Ukraine to the EU legislation as one of the priorities of Ukraine's legal system. The paper analyzed the legal regulation of Adaptation of Ukraine to the EU legislation, the basic problems of low efficiency of adaptation of Ukraine's legislation to the EU legislation. The author suggested ways to improve the process of approximation of Ukraine to EU legislation.

Key words: adaptation, *acquis communautaire*, the legislation of the European Union Association Agreement.

Стаття надійшла до друку 30 червня 2016 р